

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. מביעות עינא עדיפא 1
- ב. הנוטל גיד הנשה צריך שיטול את כולו 3
- ג. האוכל מגיד הנשה כזית סופג ארבעים אכלו ואין בו כזית חייב אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמונים 5
- ד. האוכל מגיד הנשה ... לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד שנאמר על כף הירך ... אכלו ואין בו כזית חייב ... בריה (בפני עצמה) היא 6
- ה. ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה כיצד משערין אותה כבשר בלפת 8
- ו. גיד הנשה שנתבשל עם הגידים בזמן שמכירו בנותן טעם ואם לאו כולן אסורין והרוטב בנותן טעם 9
- ז. לא שנו אלא שנתבשל בה אבל נצלה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד 10

דף צו.

א. מביעות עינא עדיפא

כבר התבאר במסכת ב"מ דף כג. שיש דברים¹ שאע"פ שאין בהם סימן², אם ניכר שהבעלים השתמשו בהם יש להם מביעת עין בהם, אלא שאין מחזירין אבירה בטביעת עין כי אם לתלמיד חכם שנוהר מלשנות בדבורו³, ולכן אם מצא חפץ כזה במקום שתלמידי חכמים מצויים⁴, כגון בבית

¹ כתב בשו"ע הרב סעיף ט שמטבעות אין בהם מביעת עין.

² שו"ע ונו"כ שם כא

³ כי אם באושפיזא ומסכתא ופוריא, ועי' שו"ע סימן רסב סעיף כא ובאחרונים שם פירוש הדברים. ובשו"ע שם כתב עוד סימן לת"ח שמקפיד על חלוקו להפכו בענין שלא יראו התפירות, ובשו"ע הרב השמיטו.

⁴ עי' סמ"ע ס"ק מג, והב"י כתב בדעת הרמב"ם שאפילו במקום שאין ת"ח מצויים אם בא ת"ח ואמר שיש לו טב"ע בכלי שאבד חייב להראות לו, דכיון שהאובד ת"ח, כשמרגיש שאבד אינו מתייאש אף על פי שאין לו בו סימן, לפי שיוודע שיחזירו לו בטב"ע, ולפי"ז חייב גם להכריז, אבל הב"ח כתב שמ"מ אינו חייב להכריז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

המדרש⁵, חייב להכריז, ויש להסתפק אם בזמן הזה יש דין תלמיד חכם לענין זה⁶.

לפיכך המוצא כלי מכלים שצורת כולם שוה, ויש לתלות שכבר נתיימשו הבעלים, אם כלי חדש הוא הרי הוא שלו, שהרי אין בו טביעת עין.

וכבר התבאר במסכת יבמות דף קכ. וב"מ דף כז. שאם מצאו אדם⁷ הרוג או מת ניתן לזהותו לצורך עדות על כך שמת טביעת עיניהם של המכירים אותו, וזה רק אם פדחתו חוטמו ופרצוף פניו קיימים, שהם הלחיים בעצמם והכירו בהם בטביעת עין⁸ שהוא פלוני, מעידין עליו ומשיאין את אשתו, ואם ניטל אחד מאלו אין מעידין ואין משגיחין לא על העינים ולא על הפה⁹, אף על פי שיש להם סימנים מובהקים ביותר בכליו אינו כלום, דחיישינן לשאלה כלומר שמא השאילם לאחר, וזה הוא האחר שהשאילם לו. ואפילו היו לו סימנים בגופו, ואפילו שומא אין מעידין עליו, שדרכן להשתנות.

עוד התבאר שם ושם שכששיירות מצויות¹⁰ ולא הוחזקו שני אנשים ששם שוה באותה העיר או הוחזקו ואין שיירות מצויות וכ"ש בשניהם יחד, אם מצא גט לאלתר כשאבדו, כגון שמעט קודם שאבד ראה את הגט, וראה שלא עבר שם שום אדם משעת נפילה עד שעת מציאה הגט כשר, שאין שום חשש.

ואם מצאו שלא לאלתר ויש לו סימן מובהק בגט כגון נקב בצד אות פלונית או שמכירו בטביעת עין שזה הגט שלו הוא, או אפילו אין לו סימן וטביעת עין בהגט רק שיש לו סימן מובהק או טביעת עין בכלי שהיה בו הגט ומצאו גם עתה בהכלי ויודע שלא השאילו לאחר מיום שהניח את הגט בכלי, זו או שמצאו קשור להכיס שלו או לארנקי

משום כך, שאין המוצא צריך לחוש לכך. ובמנחת פתים כתב שחייב החזרה בטביעת עין הוא לפנים משורת הדין, כדין אבידה לאחר יאוש, אבל מדברי הב"י והב"ח לא משמע כן. ועי' שו"ת פרי יצחק ח"ב סימן נו שהאריך בסברת נאמנות ת"ח בטביעת עין. ועי' גדולי שמואל לב"מ דף כג ע"ב.

⁵ וכתב בש"מ דה"ה אם מצא ספר דרך ת"ח לומד בו הרי מוכח שמת"ח נפל וחייב להכריז.
⁶ סמ"ע שם ס"ק מו. והט"ז כתב שכיון שאין כאן הפקעת ממון יש לסמוך על זה גם בזמן הזה. ובשו"ע הרב לכאורה משמע שאין הספק אלא בסתם ת"ח אם יש לו חזקה זו, ולדבריו אפשר שאם ידוע לנו שאינו משנה בדיבורו, גם בזמננו יש לו דין ת"ח. ובשו"ת שבוי"ח ח"א סימן קסז כתב שאם תפס הת"ח אין מוציאין מידו, ואף לכתחלה יכול לתפוס במקום שיש לו מינו, אבל מי שאינו ת"ח אם תפס אינו מועיל, אף על פי שמכירו בטביעת עין. ועי' ברכי יוסף חו"מ סימן טו אות ג.

⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יז בד
⁸ באר היטב שם ע. ורוב פדחתו ורוב פ"פ חוטם חבלה בדבר מועט לא מזיק להכרה דרובו ככולו בכל התורה כנלע"ד. קהילות יעקב שם. ועי' בתשו' חוט השני סי' צ"ו בענין שהעיד העד שניטל העור מעל פניו והוא החזירה על פניו והכירו אם זה נקרא פ"פ קיימים ע"ש ועי' בתשובת צ"צ סי' מ"ה הובא בקה"ע סי' תי"ב. פ"ת שם צג

⁹ ב"י בשם רי"ז בשם הרמ"ה מוסא סמ"ז ובה"מ שם מא וב"ש סז

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם קלב ד וערוה"ש י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

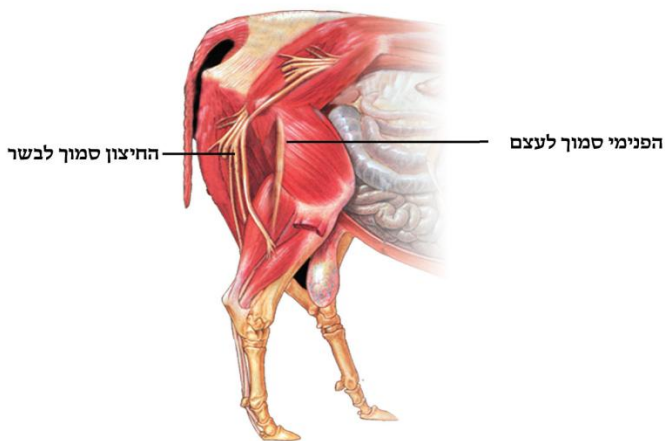
הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שלו או לטבעת שלו ואותם מכיר בטביעת עין ואף שאינו זוכר אם השאילם לאחר לא חיישינן דכיס וארנקי וטבעת אנשים אינם משאילים שחוששין לניחוש ובטבעת חוששין לזיוף או שמצאו בביתו בין כלי ביתו ואפילו בביתו שכיחי רבים ואם היה מוצאו על הקרקע היה חשש מ"מ בין כלי ביתו אין שום חשש, בכל אלו אפילו הוחזקו ושכיחי שיירות ומצאו לזמן מרובה כשר ומוסרו ליד האשה.

ב. הנוטל גיד הנשה צריך שיטול את כולו

כבר התבאר לעיל דף צא. וצב. ששני גידים הם בירך¹¹, אחד פנימי סמוך לעצם¹² והשני חיצון סמוך לבשר¹³, ושניהם אסורים, וצריך לחטט מדרבנן, (דהיינו להוציא ג"כ קצת

בשר סביבם) אלא שהפנימי אסור מן התורה והוא הפושט בכל הירך, שבכף הירך אמרה תורה שהוא הפושט בכל הירך וגם הוא על הכף ממש, והחיצון אסור מדבריהם. שאינו על הכף אלא תוך הכף ואינו פושט בכל הירך.

¹¹ שו"ע שם יש בירך שני גידים עקריים הגיד הפנימי שהוא גיד ארוך היוצא מן השדרה מאחרי עצם האליה ונמשך למטה לאורך הירך והגיד החיצון נמשך לרוחב הירך

¹² הגיד הפנימי יוצא מהחלק האחורי של חוט השדרה ומתפשט לאורך כל הירך בצד הפנימי דהיינו בצד שכלפי הירך השניה (דרך משל גיד של ימין מתפשט לכנגד ירך שמאל) ולאחר שיוצא מן השדרה מתפשט ועובר על פני עצם האליה ומשם ממשיך לאורך בשר הכף (השופי שהוא הבשר התפוח הסובב את העצם העליונה של הירך) עד שמגיע לפרק שבין שתי העצמות העליונות ובעוף אין מקום הגיד דהיינו מקום יציאתו מהשדרה מכוסה בבשר טפוח ועגול אלא בבשר שטוח ולכן אין נוהג בו גיה"נ.

¹³ למנהג האשכנזי הגיד החיצון עובר לרוחב בשר הכף בחלקו התחתון ואינו עובר לאורך הכף אלא חודר לתוכו ולכן נקרא "הסמוך לבשר" דהיינו שמובלע בתוך בשר הכף והוא יוצא מן השדרה לפני הגיד הפנימי ויורד באלכסון אחורנית לכיוון הירך והוצה את כל בשר הכף באלכסון ואח"כ יורד מטה לאורך הרגל ונקרא חיצון כיון שנמצא בצד החיצון של הירך דהיינו בצד הרואה את החוץ ולמנהג תימן הגיד החיצון הוא ענף המתפתל ויוצא מהגיד הפנימי בתחתית הירך סמוך למקום חיבורה עם השוק שמתחתיה הגיד הפנימי ממשיך ויורד מטה לאורך הרגל בצדה הפנימי ואילו הענף יורד בזווית אל צדה החיצוני של הרגל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וגם בפנימי אין אסור ממנו מן התורה אלא מה שעל הכף בלבד¹⁴ דאשר על כף הירך אמרה תורה, אבל מה שלמעלה ממנו ושלמטה ממנו עד סופו אינו אלא מדרבנן.

וקנוקנות שבשניהם הם גידין דקים היוצאים מהגיד לאחר שעובר את האגן ונבלע בירך ואז מתפצלים ממנו אותם שהגידין הדקים אסורים מדבריהם, גיד אמרה התורה ולא קנוקנות וצריך לחטט אחריהם.

ושומנם גם כן אינו אסור מן התורה דגיד אמר רחמנא ולא שומן, אלא שישראל קדושים הם ונהגו בו איסור¹⁵.

ובשינקר את הירך יחתוך ראשי העצמות שבירך תחלה וישליכם, שבהם ראשי הגידין ושרשם מחוברים, ואחר כך יחתוך צומת הגידין שצומתים שם כל גידי הארכובה האמצעית ויוציא כולם עד שלא ישאר

¹⁴ לשון המחבר שהפנימי אסור מן התורה והוא הפושט בכל הירך כו'. והמחבר נמשך אחר לשון הטור, ומפשט לשונו משמע שכל גיד הפנימי אסור מן התורה, וכן יראה דעת התוספות [חולין] שכתבו בדף צ"ו [ע"א] ד"ה מכלל כו' דמאי דקאמר שמואל לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד, אליבא דתנא דמתניתין קאמר וליה לא סבירא ליה אלא שכל גיד הפנימי אסור מן התורה, וא"כ כך יש לנו לפסוק. אלא שאין דבריהם מחוורין דמסתמא שמואל אליבא דידיה קאמר, ואף על גב דמן התורה לא אסיר אלא שעל הכף מכל מקום מדרבנן החמירו טובא ואסרו שלא כנגד הכף וחטיטת כולו, וכן כתב הרשב"א בחידושיו [שם ד"ה דאי] וכן דעת הרי"ף [שם לד, א] והרמב"ם [מאכלות אסורות ח, א], ואפשר שגם הטור כיון לזה אלא שקיצר. פר"ח שם

¹⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד סי' ס"ה ח וז"ל הב"י שם "והמרדכי (סי' תרנ"ט) כתב שומנו ישראל קדושים נהגו בו איסור וראוי להחמיר בו וכדגרסינן (עירובין כא:): בני הזהר בשל סופרים יותר משל תורה ומה ששנינו בו ישראל קדושים נהגו בו איסור זו היא דברי סופרים עכ"ל" אבל ברדב"ז ח"ב סי' תר"ע משמע להדיא דאינו אסור דרבנן אלא מנהג איסור וז"ל "עיקרו מדאורייתא, חטיטתו מתקנתא דרבנן, שומנו ממנהגות קדושים" והוא מחי' הרשב"א חולין צ"ב ב' ובר"ן שם. ועיין שפ"ד סי' ק' ס"ק ח' דלהדיא כתב דמנהג קדושים קליש מאיסור דרבנן ונ"מ לאיסור דבוק עיי"ש ואכמ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אפילו כחוט השערה, ויטול ו' חוטין שבשוקין ויטול השמנונית של הגיד בולה.

ג. האוכל מגיד הנשה כזית סופג ארבעים אכלו ואין בו כזית חייב אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמונים

כבר התבאר לעיל דף פט: נשאמר בפרשת וישלח (בראשית לב פסוק לג) על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה וגו' הוזהרנו בה שלא לאכול גיד הנשה¹⁶.

גיד הנשה¹⁷ לוקה על אכילתו בכל שהוא אם הוא כברייתו ואם לאו רק בכזית. ודוקא באכלו בבת אחת¹⁸ אבל אכלו מעט מעט אע"ג דאכלו בכדי אכילת פרס¹⁹ אינו לוקה. וי"א²⁰ שלוקה גם בכה"ג.

האוכל גיד²¹ עובר גם משום חילול ה' כיון שאין לו הנאה בזה²².

וכבר התבאר לעיל דף פג. שאם אכל כזית²³ מגיד של ימין וכזית מגיד של שמאל, או שאכל שני גידים כולן אף על פי שאין בהן כזית אם אכלן בשתי

¹⁶ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ח הלכה א שו"ע ונו"כ יו"ד סי' ס"ה סעי' ה' ו' שם הלכה ב

¹⁷ שם הלכה ב

¹⁸ משב"ז ס"ה ס"ק ד'

¹⁹ דכיון דגיד הנשה איסורו חידוש הוא אין לך בו אלא חידושו ונ"מ לפסולי עדות וקידושי אשה ונולכאורה נ"מ נמי בנתערב כזית בכא"פ דהיינו בד' ביצים דאינו בטל ולוקה מן התורה כביו"ד צ"ח עיי"ש בב"י הכא מדאורייתא יבטל דאין שייך צירוף ואין שייך טעם ונ"מ בנשפך וכעין מש"ב הט"ז יו"ד ק' ס"ק ה' וצ"ב ועיי"ש במשב"ז דהסתפק דאפשר דאין חצי שיעור אסור בגיה"נ דסברת איסור חצי שיעור הוא משום דחזי לאיצטרופי כשישלים לכזית והכא גם אם ישלים אינו חייב אלא דווקא באוכלו בב"א אמנם אפשר דחזי לאיצטרופי הפירוש דראוי לאכול כל השיעור בבת אחת, על כן גם כאן אסור חצי שיעור. ועיין מנ"ח אות ה' דבשורת שאנת אריה הל' חמץ סוף סי' פ"א מבואר מדבריו דחצי שיעור דוקא אם חזי לאיצטרופי בכדי אכילת פרס אסור

²⁰ ערוה"ש שם סעי' כ"ז

²¹ מנ"ח מצוה ג אות י"ב

²² וכתב שם "אך פעם ראשונה יכול לומר דטעם איסור בעי למיטעם, אבל פעם שניה לא שייך זה והוי ליה להכעיס והוא חילול השם, ובחילול השם אין תשובה ויום הכיפורים מכפרין, רק תשובה ויוה"כ תולין ומיתה ממרקת"

²³ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ח הלכה ג ומ"מ שם ועיין צ"פ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

התראות ואף על פי שהיא אכילה אחת ולא הפסיק²⁴, לוקה שמונים. אבל
בהתראה אחת י"א²⁵ שאינו לוקה אלא אחת, וי"א²⁶ שלוקה שנים.

ד. האוכל מגיד הנשה ... לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד שנאמר על כף הירד ... אכלו ואין בו כזית חייב ... בריה (בפני עצמה) היא

כבר התבאר במסכת יומא דף פ. ומכות דף יג: שכל איסורי מאכלות²⁷
שבתורה²⁸ שיעורן בכזית²⁹ בינוני³⁰. בין למלקות בין לכרת בין למיתה בידי

²⁴ רמב"ם שם פרק יד הלכה ז

²⁵ מ"מ שם ח הלכה ג

²⁶ עיין צפנת פענח שם ומעשה רקח שם יד הלכה ז דאפשר דחשיב כשני גופים שלוקה בהתראה אחת ולפי"ז מובן אמאי נקט הרמב"ם גיד ימין וגיד שמאל ולא הזכיר בשתי התראות.

²⁷ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יד הלכה א

²⁸ אכילת חלב ודם ונותן ופיגול וטמא ונבלה ובהמה טמאה וגיד הנשה ובשר המת להאחיל ומגע נבלות
²⁹ בשו"ע או"ח תפא א כתב י"א שהוא חצי ביצה וכונתו לדעת תוס' ועי"ש במ"ב ס"א "שדעת הרמב"ם דכזית הוא כשליש ביצה ועיין במ"א וביאור הגר"א מש"כ בזה ... מש"כ המחבר כזית כחצי ביצה לאו מלתא פסיקתא היא בזמנינו דיש מאחרונים שהוכיחו דביצים המצויים בזמנינו נתקמנו הרבה עד למחצה מכפי שהיו בימים הקדמונים שבהם שיערו חכמים ולפי"ז בכל מקום שהשיעור הוא כחצי ביצה צריך לשער בכביצה בזמנינו."

ובמדת הביצה הבינונית שבימינו עם קליפתה נחלקן הדיעות ומובא הכלבשיעורין של תורה (מהגרי"י קניבסקי זצ"ל ובס' שיעורי תורה) מהגרא"ח נאה זצ"ל (שיש אומרים ששיעורה 50 סמ"ק ויש אומרים 57.6 סמ"ק, ולשיטות שנתקמנו הביצים יש להכפיל מדות אלו, נמצא מדת הביצה לשיטה אחת 100 סמ"ק ולאידך

115.2

³⁰ וגם בדם זהו שיעורו כזית שהרי כשיקרוש רביעית דם יעמוד על כזית ושיעור אחד הוא. ערוה"ש יו"ד סו ד. ונראה דפשוט להכסף משנה דגבי איסורי מאכלות שיעור משקין ברביעית. ולומר דכוונת הר"מ דממחה כזית יבש והוי רביעית בלח זה אינו מוכרח, דלא כל המשקין שוים אם כן אפשר לחלק דכל היבא דכתיב שתיה הוא דוקא רביעית אבל היכי דכתיב אכילה רק שתיה בכלל אכילה, הוי ליה בכזית כלשון אכילה. ספר מנחת חינוך מצוה קמח אות יג.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שמים³¹. אולם זהו³² כשאכל כזית מבריה גדולה, או שצרף מעט מבריה זו ומעט מבריה זו שבמינה עד שיאכל כזית.

אבל האוכל בריה טמאה שיש בה נשמה, או איסור אכילה שיש בו נשמה בפני עצמה כולה, הרי זה לוקה מן התורה³³, ואפילו היתה פחותה מן החרדל, בין שאכלה מתה בין שאכלה חיה, ואפילו סרחה הבריה ונשתנית צורתה הואיל ואכלה כולה לוקה.

לפיכך כבר התבאר שהאוכל גיד הנשה כולו חייב אפילו אין בו כזית³⁴ שהרי הוא בריה³⁵, ועיקר גיד הנשה אינו אלא מה שעל הכף בלבד³⁶, והוא ברוחב ד' אצבעות בשור הגדול ובכבש גדול ב' אצבעות³⁷. ואם זהו שלם מקרי בריה³⁸.

אבל שאר הגיד, וכן כל גיד החיצון אינו בכלל בריה ואם נתערב נתבטל. ואם הוא ספק אם הוא הגיד דאסור מדאורייתא או לא נמי בטל³⁹.

³¹ ונפקא מינה לפסול עדות שבפחות מכזית אינו פסול לעדות מן התורה שאינו אלא חצי שיעור כמש"כ בפמ"ג בפתיחה כוללת ח"א אות כד וח"ג אות יד, ועוד ג"מ בנתערב כזית בכדי אכילת פרס כלומר כזית בשלוש ארבע ביצים דלכו"ע אמרינן ביה טעם כעיקר מן התורה עיין ב"י יו"ד צח ופמ"ג בפתיחה שער התערובות ועיין שם עוד שגם אבר מן החי שאין בו כזית לא הוה בריה, וכן כתב הפרי תואר אות א'. והכרתי ופלתי אות ג' כתב בפשיטות להיפך דאף פחות מכזית הוה בריה. ולא ידענא כיון דהטעם דאחשביה רחמנא למלקות, כל שאין כזית פטור הוא.

³² שם פרק ב הלכה כא

³³ שכיון שאמרה תורה עליהם לא תאכל אותם מסתמא בין גדול בין קטן קאמרה ואפילו משהו, וכיון שהחמירה התורה עליהם לעניין מלקות אחשבינהו רבנן גם כן והחמירו בביטולן, לבוש יו"ד ק א

³⁴ שו"ע ונו"כ ק א

³⁵ הר"ן כתב דגיד הנשה אע"ג דליכא ביה ממש חיותא, מ"מ מפני שהוא בא מבהמה נקרא בריה. והוסיף הרא"ש דכשהוא שלם שמו עליו, וכשחותכים אותו אבד שמו. וגם הוא אסור מתחילת בריאתו, ומשו"ה אית ליה דין בריה. והחילוק בין גיד הנשה לחלב הוא, דאם יחלוק את הגיד אבד שמו, משא"כ בחלב, ומשו"ה אין לחלב דין בריה.

³⁶ והגם שהוא רק חתיכת גיד מ"מ זה הוא הנקרא גיה"נ ואם יחלק אין שמו עליו. יד יהודה י

³⁷ או"ה כלל כ"ה מובא בט"ז ג. וט"ס בט"ז שכתב כבש קטן וצ"ל גדול שבקטן פחות מרוחב גודל בגדי ומלה.

יד יהודה יא ומשב"ז ג

³⁸ דקשה ליה לפי מה שכתבו התוספות בחולין דף צ' [ע"א] ד"ה אלמא, דתחלה כשהגיד נוצר אינו על הכף, ולא חייל עד שיתקשה ויהיה על הכף. וא"כ שוב לא מקרי בריה, דלא נאסר מתחלת ברייתו. אך נראה דגיד הנשה שאני דאין איסורו רק משום מעשה דיעקב, ואז כבר היה על הכף, וא"כ זה מקרי מתחלת ברייתו, דמעשה שהיה כך היה. ולזה דקדק האיסור והיתר הארוך [כלל כה דין יג] והוא מרמב"ם פרק ח' ממאכלות אסורות [הלכה א] דעיקר גיד הנשה אינו אלא על הכף, וא"כ מקרי מתחלת ברייתו, ודו"ק. יד שאל שם

³⁹ יד יהודה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף צו:

ה. ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה כיצד משערין אותה כבשר בלפת

כבר התבאר במסכת פסחים דף כב: ולעיל דף פט: שגופו של גיד הנשה אינו אלא כעץ שאין בו טעם, ואף על פי כן אסרתו תורה, לפיכך אינו אוסר תערובתו בפליטתו. והקנוקות שהם גידין דקים היוצאים מהגיד לאחר שעובר את האגן, ונבלע בירך ואז מתפצלים ממנו אותם הגידין הדקים שהם הקנוקות. והשומן יש בהם טעם, לפיכך אוסרין תערובתן בפליטתן⁴⁰.

ולפיכך אע"פ שהגיד הרי הוא כעץ בעלמא ואין לו טעם⁴¹ אעפ"כ אסרתו תורה⁴².

אבל אם נתערב בתבשיל והוסר ממנו אינו אוסר בטעמו⁴³.

⁴⁰ שו"ע ונו"כ שם סעי' ט וז"ל הב"י שם "והמרדכי (סי' תרנ"ט) כתב שומנו ישראל קדושים נהגו בו איסור וראוי להחמיר בו וכדגריסין (עירובין כא:) בני הזהר בשל סופרים יותר משל תורה ומה ששינו בו ישראל קדושים נהגו בו איסור זו היא דברי סופרים עכ"ל אבל ברדב"ז ח"ב סי' תר"ע משמע להדיא דאינו אוסר דרבנן אלא מנהג איסור וז"ל "עיקרו מדאורייתא חמיטתו מתקנתא דרבנן שומנו ממנהגות קדושים" והוא מחי' הרשב"א חולין צ"ב ב' ובר"ן שם. ועיין שפ"ד סי' ק' ס"ק ח' דלהדיא כתב דמנהג קדושים קליש מאיסור דרבנן ונ"מ לאיסור דבוק עיי"ש ואכמ"ל.

⁴¹ ועיין במטה יהונתן על השו"ע ק"ט סעי' ב' דס"ל דלגיד איכא טעם קלוש ואין לו כח לאסור הקדירה משום טעם קלוש זה אבל בממשו של גיד קיים א"כ בצירוף טעם קלוש זה אוסר התערובת עד ס' ובזה מבואר המח' אי יש בגידין בנ"ט או לאו דנחלקו אי מחשבינן טעם קלוש דידה כטעם או לאו וכ"כ במשב"ז שם ס"ק ה' וכן עיין בפלתי סי' ס"ה סוס"ק ב' דבגיד יש טעם קלוש וודאי כשנוצר במעי אמו הרי הוא רך ויש בו טעם גמור ורק אח"כ מתקשה כעץ [סתם גיד (שאינו גיד הנשה) אי יש בו נ"ט עיין שושנת העמקים לבעל הפמ"ג בפתיחה ד"ה שאלה ושם כתב אי הוה בכלל בשר ועיין בספרו גינת וורדים כלל מ"ה ד"ה עוד אחת (עמ' 72 בדפוי") ועיין שעה"מ פ"ח ה"ו ממאכ"א ד"ה כי על דמשמע דס"ל דאין בשאר גידין בנ"ט ועיין רש"י פסחים כב א' דמשמע דטעם בשר אין בו הא טעם גיד יש בו

⁴² ועיין בשעה"מ פ"ח ממאכ"א ה"ו בביאור דעת הרמב"ם שם דהאוכל ג"ה של נבילה חייב שתים ועיין במנ"ח רפ"א או"ק ז'

⁴³ שו"ע ונו"כ ק ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ו. גיד הנשה שנתבשל עם הגידים בזמן שמכירו בנותן טעם ואם לאו כולן אסורין והרוטב בנותן טעם

אם לא הסיר הגיד⁴⁴ מן התערובת ואינו יודע היכן הוא אוסר תערובתו אפי' באלף כיון שדינו כבריה שאינה בטילה⁴⁵ ובנימוח שאין ניכרת צורתו והלכה לה חשיבות הבריה אוסר⁴⁶ עד ס'.

אבל הרוטב אינו נאסר מהגיד כיון שתלוי בנתינת טעם⁴⁷, גיד הנשה שאין טעמו אוסר דקי"ל אין בגידין בנותן טעם, כמו שהתבאר.

אבל שומנו אוסר מדרבנן וצריך ששים כנגדו⁴⁸ להתיר הרוטב.

הלכך ירך שנתבשל עם גידו אם מכירו זורקו וכל השאר מותר אם יש בו ששים כנגד שומנו, ואם השומן רבוק לירך י"א צריך ששים נגד כל הירך⁴⁹ והירך עצמו אסור.

ואם אינו מכירו כל החתיכות אסורות, ואם יש בקדירה ששים כנגד שומנו, אז הרוטב מותר והשאר אסור ואם לאו הכל אסור.

⁴⁴ שו"ע יו"ד ונו"כ ק סעי' ב

⁴⁵ ובריה אוסרת מדרבנן אפי' בכל שהוא

⁴⁶ דאע"ג שאין לו טעם וא"כ א"צ לבטל טעמו עכ"פ התורה אסרה גופו של גיד ובעי' לבטולי ועיין בט"ז שם ס"ק ה' דבתוה"א רצה להקל דבטל ברוב אבל לדינא אין להקל בזה אא"כ נשפך ואין ידוע אם היה בו ס' דאז נקל מספק. ועיין לבוש שכתב שאף על פי שהוא כעין ואין בו טעם, התורה אוסרתו, הלכך לא פלוג בו רבנן וצריך ששים כנגדו כמו בשאר איסורים שנותנין טעם.

⁴⁷ שאם יש בהיתר ששים כנגד הבריה הרוטב מותר, שאף על פי שעיקרו אינו בטל טעמו בטל, ואם מכירו זורקו והאחרים והרוטב תלוי בנתינת טעם שאם יש בכל ההיתר ששים כנגד הבריה מותרים ואם לאו אסורים.

⁴⁸ ואם השומן רבוק בחתיכה אחת צריך שיהיה באותה חתיכה ס' נגד השומן ואם לאו צריך ס' נגד כל החתיכה הריא שהאיסור רבוק בה לדידן דאמרינן ס' צ"ב בכל האיסורים חתיכה עצמה נעשית נבילה. ט"ז שם ד

⁴⁹ כיון שהירך נעשה נבילה לדידן שאמרי' חנ"ג בשאר איסורים והכא הוי איסור רבוק. ש"ך ח וט"ז ד ולמחבר אין אומרים בשאר איסורים חנ"ג עיין פר"ח יא, וביד יהודה יד כתב ועוד יש איסור לדידן מה דכבר נ"נ בעת מליחה, ואין להקל בשומן גה"נ יותר משאר איסור דרבנן. ובפלת' ה כתב לא ידעתי כיון דכל טעם איסור רבוק, דלפעמים יהיה בתוך תבשיל מה דאין בו ס', ובאיסור דרבנן איך נחוש, הא הוי ספיקא דרבנן ולקולא, ובפרט בשומן הגיד דדעת הרבה (תוס' צ"ז ע"א ד"ה שאני בשם ר"מ, רא"ש פנ"ה סימן כ"ד בשם ריב"ם) דלא החמירו כלל בו ובשפ"ד ח הביא שהמנחת יעקב כלל מ"א אות ז' דשומן מחמת ישראל קדושים (דקליש מאיסור דרבנן), וגם כמה דעות [תוס' חולין צ"ט: ד"ה והלכתא] הואיל ואין גיד הנשה אוסר הוא הדין שומן לא החמירו בו איסור רבוק וצ"ע לדינא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ז. לא שנו אלא שנתבשל בה אבל נצלה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד

במה דברים אמורים⁵⁰ כשנתערבו דרך בישול כגון שנפל לתוך התבשיל, מפני שהרומב מוליך פליטת האיסור ומערבו בכל התבשיל.

אבל הצלי שאצל האש שאין שם רומב אין הפליטה מתפשטת, הלכך בין איסור חם בין איסור קר אינו אוסר כולו אלא כדי נטילה⁵¹ שהוא בעובי רוחב אצבע. וי"א⁵² שגם בצלי אוסר כולו כיון ששומן מפעפע בכולו, ואין אנו בקיאים בין שמינה לבחושא וצריך גם נטילת מקום⁵³.

לפיכך ירך שצלאו בגידו, או חתיכת איסור שצלאה עם חתיכת היתר ונגעו זה בזה צריך להסיר כדי נטילה סביב הגיד, ואף על גב שאין בגידין בנותן טעם מכל מקום שומנו אוסר⁵⁴, וכן מן החתיכות מקום שנגעה בחתיכת איסור צריך להסיר כדי נטילה. וי"א⁵⁵ שיש לנהוג שאוסר כולו, וצריך גם נטילת מקום. ובמקום הפסד יש להקל בכדי נטילה.

⁵⁰ שו"ע ונו"ב קה ד

⁵¹ ועיין משב"ז ז האריך בדברי הראשונים והרשב"א בתה"א צ"ד וצ"ה וקי"א ובקצר דפוס קרימונה ל"ח א' ומ"ב ב' מבואר מדבריו דבר המפעפע ושמן אוסר במליחה וצליה מדינא בס' ואפ"ה צריך נטילה. ובכחוש במליחה וצליה כדי קליפה וי"א כדי נטילה וראוי להחמיר באיסור תורה זהו המבואר מדבריו. והמחבר החמיר גם בדרכנו להצריך נטילה. עיין שפ"ד יב

⁵² בש"ד לא מחלק בין חם על ידי בישול או ע"י צליה ובתרווייהו אוסר הכל וכתב רש"ל פרק כל הבשר סי' ע' שכן עיקר וראוי לנו להחמיר מאחר שהוא מודה בשמינה שהיא מפעפעת בכולה ואין אנו בקיאים איזה שמינה דשמה היא שמינה בפנים ובהג"ה בסמוך פסק רמ"א עצמו להחמיר. ט"ז שם ז

⁵³ יש לעיין דהא שמנו של גיד אינו אלא מדרבנן, דישראל קדושים כו', והוא כחוש לגמרי. אמרי ברוך שם ובפר"ח יז כתב אפילו בהחמה שמנה, מכל מקום שמנו של גיד וקנקנות שבו והקרומות כולם הם כחוישים בטבעם ואינם מפעפעים

⁵⁴ לבוש וש"ך יב

⁵⁵ דעת הרמ"א שם ה ובש"ך יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

